

VÝVOJ ČESKÝCH ZEMÍ 3.

– RAKOUSKO-UHERSKO A 1. SVĚTOVÁ VÁLKA

Obsahový cíl:

- Žák popíše vznik Rakousko-Uherska a 1. světovou válku.
- Žák rozdělí státy účastníci se 1. světové války do dvou nepřátelských spojenectví.
- Žák popíše strany bojující proti sobě na frontách.
- Žák používá odbornou slovní zásobu.

Jazykový cíl:

- Žák na základě porozumění textu doplní věty a odpoví na otázky.
- Žák si doplní slovní zásobu a názvy dnešních států.
- Žák na základě obrázku vytvoří věty o bojích na frontách.
- Žák doplní křížovku k tématu.

Slovní zásoba:

Rakousko-Uhersko, Habsburská monarchie, národ, stát, panovník, rakousko-uherské vyrovnání, společný panovník, zahraniční politika, armáda, finance, ústava, vláda, české země, příčina, rozpor, moc, území, kolonie, velmoc, atentát, válka, následník, dohoda, centrální mocnosti, Německo, Itálie, Francie, Velká Británie, Rusko, záminka, vyhlášení války, dohoda, trojspolek, Osmanská říše, Bulharsko, bojové linie, západní/východní/jižní fronta, zákopová, nepohyblivá válka, zákopy

Jazykové struktury:

Součástí... bylo..., to se jim nelíbilo, chtěly..., nechtěl se vzdát, došlo k dohodě, proběhlo, vznikl nový stát, ...byla rozdělena na..., měly společného ..., dostalo svoji..., ...začala, trvala..., hlavní příčinou byl..., byl spáchán atentát na..., stal se záminkou k vyhlášení války, vyhlásilo válku, připojily se další státy, bojovali proti sobě..., začalo se bojovat, válku rozhodly boje..., válka byla zákopová, fronty se nepohybovaly, na západní frontě bojovala/bojovalo...proti...

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Vznik Rakouska-Uherska

Přečtěte si text: Vznik Rakouska-Uherska

Součástí Habsburské monarchie bylo více národů (český, rakouský a uherský). To se těmto národům nelíbilo, chtěly vlastní stát. Svého území se ale habsburský panovník nechtěl vzdát. Došlo proto k dohodě a v roce 1867 proběhlo **rakousko-uherské vyrovnání**.

Vznikl nový stát: **Rakousko-Uhersko**. Původní habsburská monarchie byla rozdělena na Rakousko a Uhersko, obě země měly společného panovníka, zahraniční politiku, **armádu** a **finance**. Uhersko pak dostalo svoji **ústavu** a **vládu**.

Součástí Rakouska-Uherska byly i **české země**.

1) Doplněte věty.

Součástí Habsburské monarchie bylo více .....

Původní habsburská monarchie byla ..... na Rakousko a Uhersko.

2) Označte správnou odpověď.

Součástí Habsburské monarchie bylo více národů, a to:

- a) německý, švédský, polský
- b) český, rakouský, uherský
- c) rakouský, německý, český

V roce 1867 došlo k vyrovnání:

- a) rakousko-německému
- b) rakousko-uherskému
- c) rakousko-českému

3) Co měly obě země (Rakousko a Uhersko) společného? Zakroužkujte.

ARMÁDA   ÚSTAVA   ZAHRANIČNÍ POLITIKA   PANOVNÍK   VLÁDA   FINANCE

4) Jaké dnešní státy byly součástí Rakousko-Uherska? Můžete se podívat na mapu.

Č ___ Á R _____ A   S L _____ K O   R _ K _____ O
M _ Ď _____ O   část P _____ A, I _ Á _ E, U _____ Y a CH _____ A

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

1) Spojte slova a jejich význam.

PŘÍČINA

Stát, který má velký vliv a moc

ROZPOR

Organizované násilí dvou stran proti sobě

MOC

Schopnost prosadit své vlastní zájmy, svou vůli

ÚZEMÍ

Budoucí panovník

KOLONIE

Důvod, proč se něco stalo

VELMOC

Ve středu, střední, středový, hlavní

ATENTÁT

Domluva, shoda

VÁLKA

Území, které patří nějakému státu

NÁSLEDNÍK

Pokus o zabití, útok na život významné osoby

DOHODA

Konflikt, nesouhlas, spor

CENTRÁLNÍ

Část zemského povrchu

2) Najděte na mapě tyto státy a vybarvěte je:

Německo

Itálie

Francie

Velká Británie

Rusko

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Přečtěte si text: První světová válka

První světová válka začala v červenci 1914 a trvala do listopadu 1918.

Hlavní příčinou války byly rozpory mezi velmocemi, které chtěly získat **nová území a kolonie** a s nimi i moc.

Dne 28. 6. 1914 byl v Sarajevu (hlavní město Bosny a Hercegoviny) spáchán atentát na následníka rakousko-uherského trůnu Františka Ferdinanda d'Este. Atentát se stal záminkou k vyhlášení války, protože Rakousko-Uhersko vyhlásilo o měsíc později Srbsku válku. Postupně se k oběma státům připojily další státy.

František Ferdinand d'Este

Ve válce proti sobě bojovaly státy **Dohody** – *Francie, Velká Británie, Rusko*, od roku 1915 *Itálie* a od roku 1917 *USA* proti státům **Trojspolku** (= Centrální mocnosti) – *Německo, Rakousko-Uhersko, Osmanská říše, Bulharsko*.

3) Přiřaďte státy, podle toho, na které straně bojovaly.

RUSKO	VELKÁ BRITÁNIE	OSMANSKÁ ŘÍŠE	ITÁLIE
NĚMECKO	USA	FRANCIE	RAKOUSKO-UHERSKO

TROJSPOLEK

X

DOHODA

4) Odpovězte na otázky celou větou.

Příklad: Kdy a kde byl spáchán atentát na následníka rakousko-uherského trůnu?

Atentát na následníka rakousko-uherského trůnu byl spáchán dne 28. 6. 1914 v Sarajevu.

- Jak dlouho trvala 1. světová válka?

.....

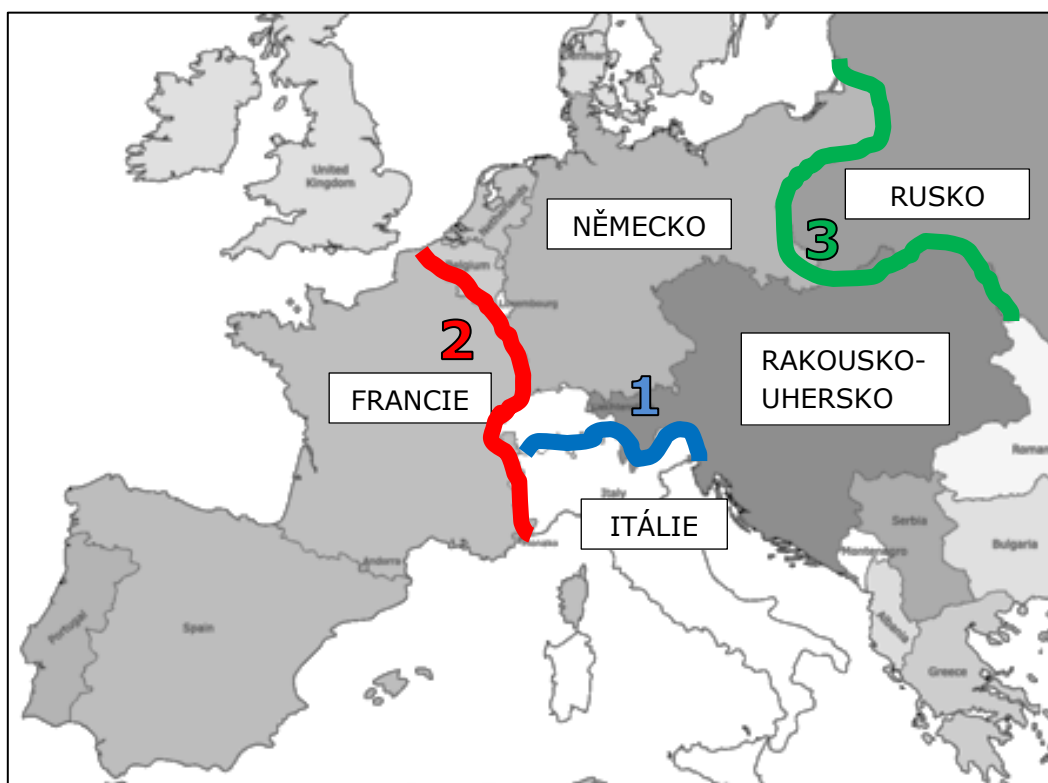
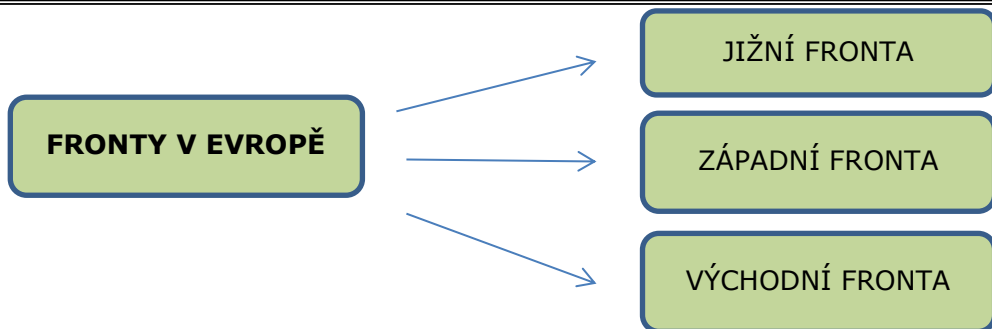
- Které státy bojovaly na straně Dohody?

.....

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Za první světové války se bojovalo v Evropě na několika bojových liniích – **frontách**. Začalo se bojovat v červenci 1914 na srbské frontě. Toto bojiště bylo méně důležité. Kromě Evropy se bojovalo i v Africe a v Asii. Válku však rozhodly boje v Evropě. Válka byla **zákopová** – nepohyblivá, bojovalo se pouze v zákopech, fronty se nepohybovaly.

5) Na mapce Evropy z roku 1914 jsou zakresleny barevně fronty 1. světové války - západní, východní a jižní fronta. Kdo proti sobě na každé bojoval? Doplňte tabulku.

ZÁPADNÍ FRONTA	VÝCHODNÍ FRONTA	JIŽNÍ FRONTA
x	x	x

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

6) Napište informace ve větách.

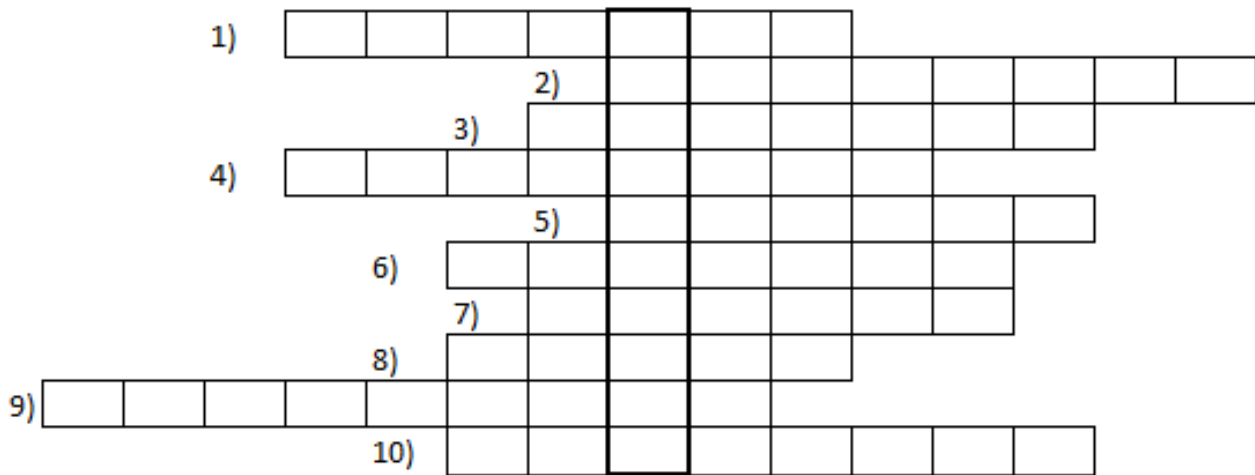
Příklad: Na západní frontě bojovala/bojovalo..... proti .....

.....

.....

.....

7) Doplňte křížovku.

- 1) Co bylo spácháno na rakouského následníka trůnu v červnu 1914 ?
- 2) Součástí jakého státu byly české země? .....-Uhersko
- 3) Co chtělo Německo získat, čeho mělo málo ?
- 4) Jak se jmenovalo město, kde došlo k atentátu?
- 5) Které zemi vyhlásil František Josef v červnu 1914 válku ?
- 6) Jak se jmenuje fronta, na které spolu válčil Francie proti Německu?
- 7) Anglie, Francie, Rusko vytvořily vojenský blok, který se jmenoval .....
- 8) Konflikt se rozšířil do dalších zemí, rozpoutala se 1. světová ....
- 9) Rakouský následník trůnu, na kterého byl spáchán atentát se jmenoval .....Ferdinand d'Este
- 10) Jak se také říkalo této válce ?

Tajenka: .....

→ Jaké státy tam patřily? .....
.....

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Autorka: Michaela Jiroutová

Použité zdroje:

Obrázky:

[cit. 2017-04-05] Dostupný pod licencí Public domain a Creative Commons na WWW:

<<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Austro->

[Hungarian Monarchy \(1914\) over postwar map \(1929\) detail.png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Austro-Hungarian_Monarchy_(1914)_over_postwar_map_(1929)_detail.png)>

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4c/Franz_ferdinand.jpg/200pxhttp

[s://commons.wikimedia.org/wiki/File:Europe-nofill-black-lores.png-Franz_ferdinand.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Europe-nofill-black-lores.png-Franz_ferdinand.jpg)>

<[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blank map of Europe in 1942.gif](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blank_map_of_Europe_in_1942.gif)>

Niusereset. [cit. 2017-04-05]. Dostupný na WWW:

<[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Europe_1914_\(coloured\).png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Europe_1914_(coloured).png)>

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

